

Душан Мијајловић Адски

СВЕТ ЈЕ ШАРЕНА ЛАЖА

Три сата и тридесет три минута. Један сам свој део видео у дневној, други, у спаваћој соби. Црвенило зоре се назирало у овлаш затвореном прозору. Не знам како је пас ушао у мој стан, али сам га јасно чуо:

- Не жури ми се. Ипак, то ваше срце...

Нису ме изненадиле његове речи, умеју и пси данас да саставе по коју реченицу.

Изненадио ме његов избор. Срце. Само је псето приметило да и ја имам, срце! Волим духовите људе, некако подносим духовита псета. Не волим кад ми је душа у носу, волим кад неко има духа. Хегел каже: *Што се тиче створених свесних духа, треба имати у виду да он није тоњен, да не мора да жури и да има довољно времена - хиљаду година испред тебе јесу као један дан - он има довољно времена управо зато јер се сам налази изван времена, јер је вечан.*

Нисам рад да с непозваним псето водим полемичку о духу, Хегелу, или Кјеркегору који каже: *За који свесни дух има толико времена, ако је човек већ поодавно ту?*

Одједном, и те како ми је стало да своје тело вратим у првобитан положај.

Пас је то осетио. Прешао је на шапат, к'о псић који је добио ћушку. Моја га десна половина понуди пићем. Лева, коском. Душа га је видела као скотну стоногу. Чињеница, да сам обичан човек, а великомученик, даде ми чудну снагу- саставих се.

У соби блесну светлост. Осетио сам топлоту у састављеним грудима, Пас, по први пут саже главу. Пожурих да ставим руке у џепове. Тада схватих да сам го. Нисам се постидео своје голотиње пред псом. И зашто бих, који се то (по)бедник у историји човечанства

постидео своје победе. А био сам победник, успео сам сам себе да саставим.

Стигао сам на време. И у целости. Мада сам унапред знао за пресуду, понашао сам се као да сам пао с Марса.

Сведок је био у одвратном мантилу са још одвратнијом капуљачом на глави. Био сам убеђен: то је онај створ што ми често ровари по сновима. Слушам:

- Захваљујући својој марљивости и упорности, двоумећи се само онда кад је то било неопходно, разоткрио сам овог човека. Господин, врши изванредно напрезање како би открио везу између лажи и истине. Поуздано знам, у његовој глави влада прави хаос, да будем прецизнији, тотални хаос. Он појма нема да свака истина тражи доказ, а да лаж од памтивека с невиђеним апетитом прождире доказе.

Док он прича ја чепркам по сећању. И, увек на исто наилазим; највише је поспаних, после долазе дремљиви, а по неписаном правилу, најмање је будних људи.

Други је сведок био без маске. Слеп. Трећи је добро видео али није могао да говори. На крају је судија претресног већа истресао свој храпави нос у свилену марамицу, и дрекнуо:

- Сад нека иступе, они!

- Порота- шапнула ми је на уво жена која је на нози, уместо свилених чарапа, имала чарапе од козје длаке.

Док су чланови пороте заузимали своја места, непрозван устадох, откопчах панталоне, и почех да мокрим. Кад је видео шта чиним, придружи ми се и сведок под капуљачом. Знао сам да је то онај пас, сведок мог удвајања; зашто би иначе мокрио уз моју ногу.

- Не морате да журите- упозоравао је судија пороту гелдајући у наше полне органе.

Порота је, на моју велику жалост, пожурила. Устала је нека коштуњава жена и, као да је децембарских дванаест дана и ноћи увежбавала реченицу, извали:

- Истина истом брзином иде низбрдо и узбрдо. Крив је!

- Оптужени, устаните! Имате право само на две реченице - судија ће.

- *Да, још једанпут мора Заратустра у своју у самоћу: али нерадо се медвед овој љуца враћа у своју њећину.*

- Приговор!- зарежао је неко из публике.

Изван протокола, судија му даде реч:

- Поштовани судијо, поштовани поротници, оптужени је употребио цитат. Он није

Заратустра, он је...

- Хвала на примедби. Усваја се! - прекиде га судија. - Окривљени, откривени сте.

- Не разумем вас! - нацерих се.

- Како, не разумете! Управо нам је предочено да ви нисте **Зарай**сутра.

- Наравно, поштавани судијо и уважени поротници. Не да нисам за рат сутра, већ сам против рата уопште.

- У реду, у реду! Вратимо се предмету оптужбе. Молим вас, да чујемо вашу закључну реч, пардон, реченицу, две - судија се поврати од првобитног шока.

- Поштовани суде, нека ме први сведок, а ја добро знам ко је он, врати у стање од тринаестог другог, зна он, био је петак.

Кад се моје тело преполови, у судници завлада страх.

Не сећам се боје гласа, али се сећам коштуњаве поротнице, једино је она имала храбости да изјави:

- Казна је, казна! Ипак, умањује се за половину.

Никад нисам сазнао зашто је њена била последња. Судији су нагло порасле уши, и очи, сав се беше избечио - али њену последњу није преиначио.

За мене су припремали дупле оброке. Пред сваком ћелијом, чучао је по један пас. Онај, испред леве ћелије, непрекидно је дрхтао, онај испред десне увек је дремао са исплаженим језиком. Како сам био располовљен, данима нисам могао да спавам. Понекад сам успевао да подмитим стражаре и за тренутак будем цео. Понекад би се они сажалили. То ми није било довољно за нормалан живот.

Најгоре ми је бивало док сам читао књиге. Лево око је читало у десној ћелији, гледано од улаза, а десно, у левој. Отприлике, то би овако изгледало:

ЛЕВО ОКО: Лице му је имало тамносмеђу боју сиволице на којој је, изгледа, сасвим удобно седео. Било је мирно, задовољно, скоро срећно. А његово лице је морао. На себи није имао хаљина. Јамачно их је у боловима с њима сјерио. А његово лице је седео нишом о мукама говорио није. Пре о уживању. Гној који му је из њега исцурio друге је ружио, а на њему изгледао као златан премаз и подсећао на жућкасти **елајон**, уље за прејараацију дрвета, његов њајни алхемичарски рецејт.

Зарише му куке у месо да га одвуку, а велико би њихово удивљење кад на под с лешом паде и столица. (Борислав Пекић: "Мегалос Масторас и његово дело, 1347")

ДЕСНО ОКО: Певао је, али зачуђен њим не може да прејозна сојивени глас. Онда с ужасом схвати да њо, у сивари, кроз његова уста- устима њуним земље- лелече из своје њмине прадеда Јоксим,

злослујно олашавајући да ја коначна смрт и тек сада стигне, с последњим појомком коме, ејо, нема спаса. "Али ја сам спасен", помисли он, "ја сам заиста побеђао!" И обузет мишљу да што пре устане, једва се помаче. Међутим, од тој једној јединој покрећу она чудесна слика васколикој светици коју је дойде ледоа- најло се просу као да је била од прашине тако да све оно што се налазило доле бесшумно суну у висину, а све оно одозго му се одједном сручи у широм отворене и заирејашћене очи. (Бранимир Шћепановић: "Уста пуна земље").

Посебно су ми руке биле несрећне. Крене лева, у десној ћелији, а за њом и десна, у левој. О можданим вијугама, које срећом не имадох много, да не причам. Бивало ми је све теже и теже. Све сам више дрхтао, све сам се брже хладио, а срце, срце ми се све више смањивало. И лево и десно око се претворише у беле кликере стакленце. То ме највише погодило, више нисам могао ни да читам, ни да пишем. Због тога сам одлучио да престанем да дишем.

Оба су пса била будна. Управник затворске јединице био је обавештен истог тренутка о мојој намери.

Кад су два стражара, истовремено, ушла у две ћелије, Оно је заплакало. Нико није видео где се то дете крије. Ја сам тако плакао кад је покојни отац посекао храст у којем су се сенице гнездице. Пас ко да је само то и чекао. Јурнуо је да тражи дечака. У том сам тренутку пожелео најлепшу мачку на свету, а не згодну жену:

- Господине, слободни сте!

- Али, ја сам кажњен на десет година робије. И, што је још горе, још увек сам из два дела - побуних се.

- Колико ја видим, цели сте. И да знате, допада ми се ваш изглед.

Да одмах нисам угурао руке у џепове, не бих јој поверовао.

Непотребно запостављен, мемљив, к'о никад свадљив, осамих се. Јава ме није занимала а снове више нисам умео да призовем. Сваког дана као, негде кренем, и увек стигнем себе да убедим, да никуда не кренем. Имао сам краљицу, која је одлазила и долазила, али ја нисам био краљ. Шта ми вреди да сам и цар био; шта вреди бити цар ако не можеш да доносиш царске одлуке. Дворска луда сам био, нажалост, без дворца.

Дечак је једног дана дошао по свог пса. Убеђивао сам га да је пас сумњивог порекла, да уједа изненада и без потребе, да воли да сведочи, па и то, да је и алхемичар. На крају сам заплакао, као оног дана, кад је мој покојни отац посекао храст; док сам из рупе на храсту извлачио једног по једног мртвог птића.

Дечак ме гледао, подругљиво, попут каквог старца. Кад је нагло проговорио, задрхтао сам:

- Јадни мој татице. Што други хоће, то ти трпиш. Ја се боље сналазим, ја користим своје раздвајање.

- Да устанемо сине, и ако смо по мери, да се загрлимо и изљубимо-рекох гануто.

Ускоро сам се уверио да је дете пуно животне мудрости, оне мудрости, коју ја и поред дугог живота никад не докучих.

- Оче, ко те слагао да је свет црно-бели?- изненади ме деран питањем.

- Сви тако кажу- морао сам да будем искрен према малом генију.

- Сви! Глупост. Мислиш, то кажу они који су у прилици било шта да кажу. Остави

ти, оче, твоју незајажљиву докторку, твоје никад досањане снове, па да кренемо.

- Куда!?- био сам запањен.

- На крај света! Како ти то звучи?- пита ме најозбиљније.

- Зашто, тако далеко?- питам га са највећом запитаношћу у животу.

- Оче, мораш почети све из почетка.

Не знам како је малиша успео да активира све моје мождане вијуге. Схватио сам

шта је дете хтело да каже.

п.с.

Свет заиста није црно-бели, већ шарена лажа. Ми смо још увек на путу...